

Nr 66.

Av herr Nerman, angående tryckning och utdelning i folkskolorna av Förenta Nationernas förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Genom århundradena har trots staters krig och nationers fiendskap folken ständigt strävat fram till befastande av allmänmänskliga fri- och rättigheter, d. v. s. kultiverade umgängesregler stater och människor emellan. Denna humanitetssträvan har juridiskt funnit uttryck i bl. a. Amerikas förenta staters frihetsförklaring av 1776 och den franska förklaringen om människans och medborgarens rättigheter av 1789. Efter störtandet av Hitlers naziregim, humanitetens öppna fiende och undertryckare, antog Förenta Nationerna den 10 december 1948 en för första gång internationellt utarbetad, moderniserad s. k. Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna. Den antogs med alla röster mot 8 nedlagda: Sovjetunionen med dess drabantstater samt Sydafrika och Saudi Arabien.

Förenta Nationernas förklaring hävdar i 30 artiklar individens värdighet och värde, mannens och kvinnans lika rättigheter, det sociala framåtskridandet och levnadsvillkorens förbättrande, under större frihet. Medlemsstaterna åtar sig »att i samverkan med Förenta Nationerna säkerställa allmän och effektiv respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna».

Ännu är detta endast en allmän förklaring, och den förbindande pakt, staterna har att underteckna för dess efterlevnad, är ännu inte utarbetad. Under tiden har Europarådet för att för sin del lättare kunna genomföra förklaringen utarbetat en koncentrerad upplaga av den med de mest vitala punkterna.

FN-förklaringens antagande är en stor världshistorisk tilldragelse. Men skall förklaringen kunna få praktisk betydelse, får den inte förbli ett högaktningsfullt undanlagt papper utan måste effektivt ympas in i människornas medvetande. I Sverige, som förmodligen överallt, är den stora allmänheten obetydligt medveten om att en sådan förklaring har antagits och än mindre om vad den innebär. Det gäller därför att statsmakterna vidtar åtgärder för att meddela särskilt ungdomen detta. Omedelbart efter antagandet uppmanade FN:s församling alla medlemsstater att offentliggöra förklaringens text och att »göra den spridd, känd, läst och förstörd framför allt i skolor och andra undervisningsanstalter utan åtskillnad på grund av den politiska ställning ett land eller område intar». Lärarna i Sveriges skolor har säkert möjlighet att i sin undervisning i samhällskunskap ta upp förklaringen och intressera ungdomen för den. I vad mån det sker är okänt. All svensk ungdom skulle emellertid på ett effektivt sätt få del av förkla-

ringen, om staten till all svensk ungdom vid avgången ur den egentliga folkskolan utdelade ett av skolan personligt tillägnat exemplar av FN:s berörda förklaring, ett häfte i en billig men solid utstyrsel värt att bevaras som minne av och grundval för den humanitetens livssyn, som ju demokratiens skola åsyftar. Då det torde röra sig om betydligt under 100 000 barn per år, bör utgiften vara överkomlig. Utdelandet bör kombineras med själva skolavslutningen och ske i högtidliga former. Kostnaden för statsverket kan inte här fixeras. Den beror av utförandet och dagens pappers- och tryckningspriser. Men den minnesgåvan till all svensk ungdom vore värd sitt pris.

Med hänvisning till ovanstående hemställer undertecknad,

att riksdagen ville hos regeringen hemställa om utredning, huruvida på statens bekostnad kunde tryckas och till alla avgående ur folkskolans högsta klass utdelas ett exemplar av Förenta Nationernas förklaring om de mänskliga rättigheterna, fullständig eller i Europarådets koncentrerade upplaga.

Stockholm den 23 januari 1953.

Ture Nerman.